

Opole, dnia 31 marca 2009 r.

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

DELEGATURA w OPOLU

45-075 Opole, ul. Krakowska 28

☎ (077) 4003000, fax (077) 4545330

P/08/116

LOP- 41019-2-2008

Pan

Józef Matela

Burmistrz Kietrza

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu skontrolowała działania Burmistrza Kietrza w zakresie realizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych, w okresie od 1 stycznia 2006 r. do 30 czerwca 2008 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 10 lutego 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ust. 1 i 2 ustawy o NIK przekazuje Panu Burmistrzowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Poniższa ocena NIK uwzględnia także działania podejmowane w Gminie w związku z zamiarem realizacji programu ochrony rzeki Troi z 2002 r. opracowanego m.in. dla obszaru gmin Kietrz i Pietrowice Wielkie.

---

¹ Dz. U. z 2007 Nr 231, poz. 1701 ze zm.

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia działania Gminy w zakresie wdrażania Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (zwanego dalej KPOŚK) oraz sposób wykorzystania środków finansowych na jego realizację.

Powyższą ocenę uzasadniają następujące oceny cząstkowe:

1. W ramach aglomeracji Kietrz, powołanej rozporządzeniem Wojewody Opolskiego z dnia 20.10.2005 r.², obejmującej gminy Kietrz i Branice, nie podjęto działań dla poprawy gospodarki wodno-ściekowej, zaś sama aglomeracja rozpadła się w wyniku wystąpienia z niej gminy Branice. Także po rozwiązaniu ww. aglomeracji i ograniczeniu jej obszaru wyłącznie do gminy Kietrz (rozporządzeniem Wojewody Opolskiego z dnia 27.06.2008 r.³), nie podjęto skutecznych działań dla poprawy gospodarki wodno-ściekowej w Gminie.

NIK zwraca uwagę, że powołanie ww. aglomeracji w obecnym kształcie dopiero w czerwcu 2008 r. spowodowało, że nie mogła ona zostać ujęta w KPOŚK w tymże roku, gdyż w programie mogły brać udział (i w efekcie ubiegać się o dofinansowanie przedsięwzięć inwestycyjnych) aglomeracje wyznaczone do lutego 2008 r.

2. NIK ocenia negatywnie skuteczność działań dla poprawy gospodarki wodno-ściekowej podejmowanych w Gminie – w kontrolowanym okresie nie zmieniła się bowiem długość sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Kietrz, która na koniec 2008 r. mierzyła 5,1 km (stan taki sam jak w 1991 r.) i obsługiwała jedynie część miasta Kietrz.

Tak jak dotychczas ścieki sanitarne dostarczane były do oczyszczalni mechaniczno-biologicznej, która wg. pozwolenia wodnoprawnego mogła odprowadzać do rzeki Troi 671m³/d, i która zapewniała redukcję BZT₅ i zawiesiny do 95%.

NIK zauważa, że realizacja zamierzeń dotyczących rozbudowy sieci kanalizacyjnej w *aglomeracji Kietrz* (wg założeń z 2008 r. przewidywano do 2013 r. wybudowanie 40,9 km sieci,) i zwiększenie liczby jej użytkowników skutkować będzie także zwiększeniem ilości odbieranych ścieków i spowoduje konieczność zwiększenia przepustowości oczyszczalni do ok. 1 300 m³/d.

Kontrola wykazała, iż dotychczasowym systemem sieci kanalizacyjnej obejmującym jedynie część miasta Kietrz, z oczyszczalnią ścieków komunalnych w Kietrz w 2007 r.

---

² Rozporządzenie Nr 0151/P/36/05 Wojewody Opolskiego z dnia 20 października 2005 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Kietrz na obszarze gmin: Kietrz, Branice (Dz. U. Województwa Opolskiego Nr 71, poz. 2227 zm rozporządzeniem 0151/P/10/06 Wojewody Opolskiego z dnia 21 marca 2006 r. (Dz. U. Województwa Opolskiego Nr 23, poz. 769)

³ Rozporządzenie Nr 0151/P/36/08. Wojewody Opolskiego z dnia 27 czerwca 2008 r w sprawie wyznaczenia aglomeracji na obszarze gminy Kietrz (Dz. U. Województwa Opolskiego Nr 47, poz. 1606).

odprowadzono ścieki w ilości 112 tys. m³, pochodzące od 3 332 stałych mieszkańców Kietrza (tj. od ok. 40% stałych mieszkańców aglomeracji Kietrz).

Z powyższych danych wynika, że ok 60 % mieszkańców aglomeracji nie posiadających jeszcze dostępu do kanalizacji mogło wytworzyć ok. 280 tys. m³ ścieków sanitarnych, z czego tylko ok. 3 tys. m³ (ok. 1 %) zostało dowieziona taborem asenizacyjnym do oczyszczalni ścieków. NIK podkreśla, że skutkiem braku sieci kanalizacyjnej w Gminie było to, że pozostałe ścieki, ok. 277 tys. m³ zostały odprowadzona do rzek lub gleby bez ich oczyszczenia.

3. W Gminie nie zrealizowano planowanych na okres objęty kontrolą i lata go poprzedzające przedsięwzięć z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, a mianowicie:

3.1. Nie podjęto w latach 2002-2005 i 2005-2008 w ramach „Programu ochrony rzeki Troi” budowy sieci kanalizacyjnych o długości ok. 135 – w pierwszym i ok. 67 km – w drugim okresie, nie zbudowano także 40,9 km kanalizacji, planowanej do realizacji w *aglomeracji Kietrz* w jej kształcie określonym w 2008 r.

3.2. Do zakończenia nin. kontroli nie przygotowano także rzetelnie (w pełnym zakresie) do realizacji żadnego z 5 zadań przewidzianych w ramach KPOŚK, w tym modernizacji oczyszczalni ścieków. Dla zadań tych nie zapewniono finansowania na wypadek braku wsparcia z funduszy UE (tzw. zamknięcia finansowego projektów), nie zapewniono też przygotowania kompletnej dokumentacji projektowej (np. brak było pozwoleń na budowę i decyzji lokalizacyjnych inwestycji celu publicznego, zaś projekt budowlany opracowano tylko dla jednego zadania). Zauważyć należy, że w Urzędzie nie wyznaczono osób i komórek organizacyjnych odpowiedzialnych za przygotowanie i realizację zadań objętych KPOŚK.

3.4. NIK negatywie ocenia sposób realizacji zamówienia publicznego na opracowanie dokumentacji projektowej i formalno-prawnej dla budowy kanalizacji sanitarnej dorzecza rzeki Troi.

Według umowy z dnia 25.01.2008r. za kwotę 719 800 zł brutto Zamawiający miał otrzymać kompletną dokumentację, w skład której (zgodnie z zapisami Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienie wchodzić miały m.in. projekt techniczny, dokumentacja geologiczna i inżynierska, kompletna dokumentacja sieci kanalizacyjnej **wraz z uzgodnieniami**, szczegółowy przedmiar robót, operat wodnoprawny itp.) Zakres zamówienia obejmował także uzyskanie przez wykonawcę **pozwolenia na budowę**.

NIK ocenia, że zmiany w umowie (aneks z dnia 28 sierpnia 2008 r do umowy z dnia 25 stycznia 2008 r.). zostały wprowadzone nierzetelnie – zapisy aneksu są nieprecyzyjne i nie

wskazują, jakie elementy dokumentacji nadal muszą być wykonane przez kontrahenta, a z których uzyskania zamawiający rezygnuje. W aneksie nie określono także, jakie wynagrodzenie przysługuje wykonawcy za wykonanie przedmiotu zamówienia w niepełnym zakresie. Także żaden z zapisów aneksu nie dawał wprost podstaw do zwolnienia wykonawcy z obowiązku uzyskania pozwolenia na budowę, określonego umową. Pomimo tego dostarczona dokumentacja nie zawierała takiego dokumentu, a protokół odbioru z dnia 18 grudnia 2008 r. zawierał zapis wskazujący na to, że za uzyskanie pozwolenia na budowę odpowiadać będzie zamawiający.

W ocenie NIK powyższe świadczy o tym, że wykonawca nie wywiązał się w pełni ze wszystkich warunków umownych a stwierdzenie w protokole odbioru, że wykonana dokumentacja jest *kompletna* nie odpowiadało stanowi faktycznemu. Na podstawie tak sporządzonego protokołu i faktury z dnia 19 grudnia 2008 r. wystawionej przez wykonawcę zapłacono w dwóch transzach na jego rzecz kwotę 575 840 zł. (500 000 zł + 75 840 zł).

Zauważyć należy, że zawarte w wyjaśnieniach składanych w trakcie kontroli stwierdzenie, jakoby wypłacono wykonawcy tylko część wynagrodzenia, a kwota niewypłacona stanowić miała zabezpieczenie, że *projektant wywiąże się z umowy do końca* – nie znajdują potwierdzenia ani w treści umowy i ww. aneksu ani też protokołu zdawczo-odbiorczego. NIK podkreśla także, iż do dnia zakończenia kontroli pozwolenia na budowę nie uzyskano – nie zostały też wszczęte żadne prace w terenie.

4. W ocenie NIK zarówno ograniczenie zasięgu aglomeracji Kietrz, jak i opisany wyżej stan przygotowań do regulacji gospodarki wodno-ściekowej w Gminie uniemożliwiły także osiągnięcie efektów ekologicznych, zakładanych przy budowie zbiornika retencyjnego na rzece Troi we Włodzieninie gmina Branice.

Budowa zbiornika ukończona została w 2005 r., a na realizację tego przedsięwzięcia poniesiono koszty łączne w kwocie 21 939 218 zł, sfinansowane m.in. z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego – ZPORR uzyskano 15 394 059 zł), Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (3 518 000 zł) oraz Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych (1 747 402 zł).

Podkreślić należy, że jednym z celów warunkujących uzyskanie dofinansowania z funduszy Unii Europejskiej w ramach ZPORR było uzyskanie efektu ekologicznego, polegającego na osiągnięciu 2 klasy czystości wód w latach 2010 – 2012. NIK ocenia, że w wyniku opóźnienia

w realizacji przedsięwzięć na rzecz regulacji gospodarki wodno-ściekowej w rejonie ww. zbiornika cel ten jest zagrożony.

5. Przedkładane w okresie 2005-2008 Wojewodzie Opolskiemu informacje z wykonania KPOŚK, wymagane art. 43 ust. 3c ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne⁴ dotyczyły jedynie Gminy Kietrz, podczas gdy w skład aglomeracji wchodziła jeszcze gmina Branice. Zauważyć jednak należy, że wobec braku działań ze strony ww. gminy dane zawarte w sprawozdaniach Kietrza były tożsame z danymi o aglomeracji.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1. Podjęcie skutecznych działań dla poprawy gospodarki wodno-ściekowej w Gminie Kietrz, w szczególności poprzez terminową realizację zamierzeń objętych KPOŚK.**
- 2. Zapewnienie terminowej realizacji ekologicznego celu budowy zbiornika retencyjnego we Włodzieninie,**
- 3. Rzetelne prowadzenia spraw dotyczących zamówień publicznych.**

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana w terminie 15 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Opolu umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o której mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

---

⁴ Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019 ze zm.